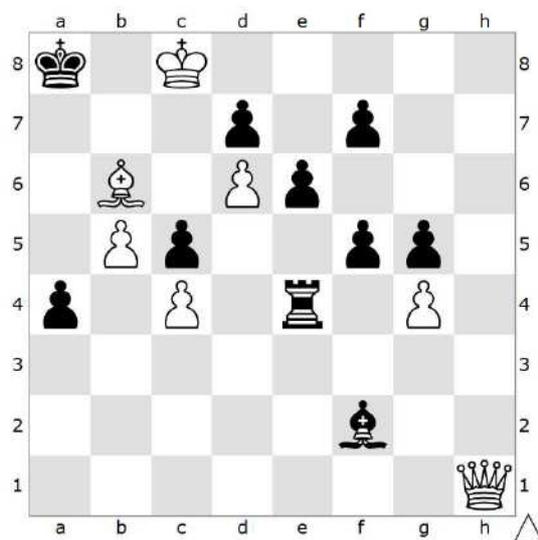

Newsletter N°8 14.09.2025

Επιτροπή Καλλιτεχνικού Σκακιού

#3

(7+10)

**Παίζουν τα λευκά και κάνουν ματ σε τρεις κινήσεις,
όσο καλά και αν αμυνθούν τα μαύρα**

[βαθμός δυσκολίας 3/5]

Σχετικά με τον βαθμό δυσκολίας: Προφανώς ένα ματ σε 2 κινήσεις είναι συνήθως ευκολότερο από ένα ματ σε 5 κινήσεις. Οπότε ο βαθμός δυσκολίας που αναγράφουμε, **υποκειμενικός** ούτως ή άλλως, «**συγκρίνει**» το δεδομένο πρόβλημα με άλλα προβλήματα του ίδιου αριθμού κινήσεων (γενικότερα της ίδιας κατηγορίας): Το 1/5 σημαίνει ότι το πρόβλημα μπορεί να λυθεί -με κάποια προσπάθεια βεβαίως- και από έναν αρχάριο στη λύση, ενώ το 5/5 ότι θα δυσκολέψει ακόμα και έναν λύτη με διεθνή τίτλο!

Στο επόμενο link μπορείτε να βρείτε σε μορφή pdf
όλα τα Newsletters της Επιτροπής Καλλιτεχνικού Σκακιού:
<https://drive.google.com/drive/folders/1G4uplB4ErSnnCWG7R4u6reSJwcv8kEO?usp=sharing>

WORLD FEDERATION FOR
CHESS COMPOSITION (WFCC)
Solvers' ratings July 1st 2025

#	Name	Rating
1	Pavlov, Danila	2835
2	Piorun, Kacper	2724
3	Murdzia, Piotr	2694
4	Van Beers, Eddy	2658
5	Khasanov, Ural	2654
6	Nunn, John	2639
7	Vučković, Bojan	2596
8	Sidiropoulos, Nikos	2566
9	Popov, Aleksey	2560
10	Moiseev, Danila	2555

[in](#) [d](#) [t](#) [f](#) [@](#) WFCC_CHESS [www.wfcc.ch](#)

Έλο, νόρμες και τίτλοι λύσης

Στην λύση προβλημάτων υπάρχει σύστημα μέτρησης της δυναμικότητας σε **βαθμούς έλο**, με παρεμφερή λογική και μηχανισμό με εκείνον του ΟΤΒ. «Έλο» είναι η λέξη που χρησιμοποιεί όλος ο σκακιστικός κόσμος για τον βαθμό αξιολόγησης, το Rating. Βέβαια, οι διαγωνισμοί λύσης περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό λυτών που συναγωνίζονται όλοι μεταξύ τους ταυτόχρονα, κι όχι ένας προς έναν όπως στην παρτίδα. Γι' αυτό και τα μαθηματικά μυαλά της WFCC (λύτες και συνθέτες και οι ίδιοι) έχουν προκρίνει έναν ειδικό και περίπλοκο αλγόριθμο που υπολογίζει την **απόδοση του λύτη** σε συνάρτηση με το έλο του και τους βαθμούς που θα πετύχει, και βέβαια σε σύγκριση με τα αντίστοιχα των υπόλοιπων συμμετεχόντων στον συγκεκριμένο διαγωνισμό. Από την απόδοση κρίνεται το κέρδος ή η απώλεια έλο.

Από το γεγονός ότι παγκοσμίως, τόσο ο αριθμός των λυτών όσο και ο αριθμός των διαγωνισμών που πραγματοποιούνται είναι πολύ πιο μικροί από τα αντίστοιχα μεγέθη του ΟΤΒ, αντιλαμβάνεται κανείς ότι υπάρχει δυσχέρεια στο κέρδος βαθμών στο Καλλιτεχνικό. Το αποτέλεσμα είναι τα έλο των παικτών να είναι συνήθως «ξεφούσκωτα», δηλαδή υποτιμημένα (deflated). Σαν να μην έφτανε αυτό, κάποια προοδευτική δυσλειτουργία

που εμφάνισε το σύστημα αξιολόγησης είχε οδηγήσει σε περαιτέρω **deflation** τα τελευταία χρόνια. Είχαμε φτάσει πχ σε σημείο ο πρώτος σε κάποιο Πρωτάθλημα, όχι μόνο να μην κερδίζει αλλά και να χάνει έλο! Το deflation φυσικά επηρέασε όλους τους λύτες. Ευτυχώς με την προσθήκη κάποιων παραμέτρων το πρόβλημα μάλλον διορθώθηκε τελικά και παρατηρούμε ότι την τελευταία τριετία τα έλο πήραν -έστω και με αργούς ρυθμούς- ξανά την ανιούσα, κάτι οπωσδήποτε θετικό.

Στην πρώτη του συμμετοχή σε **rated διαγωνισμό** κάποιος αποκτά ημι-επίσημο έλο (**half-rating**), ενώ από την δεύτερη και μετά κανονικό **rating**. Τα τουρνουά δεν έχουν όλα τον ίδιο συντελεστή βαρύτητας (πολλαπλασιαστή), μιας κι αυτός εξαρτάται από την δυναμικότητά τους. Ο συντελεστής κυμαίνεται από 1 (απλό τουρνουά, πχ συνήθως το Πανελλήνιο Πρωτάθλημα) μέχρι 4 (πχ WCSC ή ECSC).

Οι **τίτλοι** που υπάρχουν στην λύση είναι, από τον κατώτερο προς τον ανώτερο, αυτοί του **FM**, του **IM** και του **GM** (και οι αντίστοιχοι γυναικείοι). Για τους δύο πρώτους αρκούν 2 **νόρμες**, ενώ για τον τίτλο του GM χρειάζονται 3. Οι αποδόσεις που απαιτούνται για να επιτευχθεί μια νόρμα (μαζί με κάποια ακόμα κριτήρια) είναι αντίστοιχα 2450/2550/2650. Επιπλέον για τον τίτλο ο λύτης πρέπει να υπερκεράσει αντίστοιχα το φράγμα ελο 2350/2450/2550 οποιαδήποτε χρονική στιγμή. Για τους γυναικείους τίτλους τα όρια είναι 100 μονάδες χαμηλότερα. Θα προσέξατε εντούτοις ότι τα όρια (είτε ανδρών είτε γυναικών) είναι κατά 50 μονάδες υψηλότερα από τα αντίστοιχα του ΟΤΒ!

Όλα αυτά καθιστούν ξεκάθαρο το πόσο δύσκολο είναι να πετύχει κανείς νόρμα ή να κατακτήσει τίτλους στο Καλλιτεχνικό! Στην πράξη η συντριπτική πλειοψηφία των νορμών κερδίζεται στα WCSC και ECSC, όπου συμμετέχουν σχεδόν όλοι οι ισχυροί λύτες του κόσμου. Αλλά αυτά τα πανίσχυρα events δεν γίνονται παρά μόνο μια φορά τον χρόνο. Αυτός είναι και ο λόγος που οι τιτλούχοι στη λύση σκακιστικών προβλημάτων είναι πολύ λίγοι παγκοσμίως. Έτσι υπάρχουν όλοι κι όλοι 38 GM, 47 IM και 44 FM. Και φανταστείτε ότι ακόμα και από αυτούς τους τιτλούχους οι 40 και πλέον είναι ανενεργοί εδώ και χρόνια (λόγω ηλικίας, υγείας ή ίσως... βαρεμάρας ☺), καθιστώντας έτι δυσκολότερη την επιχείρηση «νόρμα».

Ως προς τους Έλληνες λύτες τώρα, η λίστα είναι κοντή, οπότε την αναφέρουμε:

Λύτης	Τίτλος	Νόρμες
Νίκος Σιδηρόπουλος	IM	2 GM
Κώστας Πρέντος	IM	1 GM
Νίκος Μενδρινός	FM	1 IM
Σταμάτης Κούρκουλος-Αρδίτης	-	1GM/IM/FM
Παναγιώτης Κονιδάρης	-	2 FM
Ανδρέας Παπασταυρόπουλος	-	1 FM

Είναι απολύτως βέβαιο ότι ο Νίκος Σιδηρόπουλος θα γίνει σύντομα ο πρώτος Έλληνας GM στην λύση. Ελπίζουμε να δούμε και τον Σταμάτη να φτάνει κάποτε στον ποθητό τίτλο, μιας και στο τελευταίο Πανερωπαϊκό έδειξε ότι μπορεί να αγγίξει τέτοια ύψη. Ο Κώστας ό,τι πήρε- πήρε μιας κι έχει πάψει να λύνει σε διαγωνισμούς και ασχολείται αποκλειστικά με την σύνθεση, όπου διαπρέπει. Στον Νίκο Μενδρινό και τον Ανδρέα λείπει από μία νόρμα IM και FM αντίστοιχα, ενώ στον Παναγιώτη δεν λείπει νόρμα, αλλά λείπουν κάμποσες μονάδες έλο. Οπότε ό,τι προαιρείσθε...☺
Περισσότερες τεχνικές λεπτομέρειες για rating και νόρμες στον σύνδεσμο: <https://www.wfcc.ch/rules/rating/>

Διαγωνισμός λύσης στην μνήμη του Παύλου Μουτεσίδη

Υπενθυμίζουμε ότι την επόμενη **Κυριακή 21 Σεπτέμβρη και ώρα 10:30 το πρωί** θα διοργανωθεί σε 4 πόλεις στην Ελλάδα (και ταυτόχρονα και κάποιες του εξωτερικού) ο διαγωνισμός λύσης στην μνήμη του συνθέτη **Παύλου Μουτεσίδη**. Η συμμετοχή είναι ελεύθερη. Οι πόλεις και τα σημεία του διαγωνισμού θα είναι:

Αθήνα: Αίθουσα του Σ.Ο. Ηλιούπολης στην οδό Παπαναστασίου και Λεωφ. Βουλιαγμένης (συγκρότημα των πολυκλαδικών σχολείων), πολύ κοντά στο σταθμό μετρό «Άλιμος». (Χάρης Φουγιαξής - 6979126087)

Θεσσαλονίκη: Θέρμη, Κολοκοτρώνη 10 (Αστέριος Λιάμος - δηλώσεις συμμετοχής: asteriosliamos@yahoo.gr)

Πάτρα: Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Κτήριο Η, Αίθουσα Η2.02, Μεγάλου Αλεξάνδρου 1 (ΤΚ 263 34), Κουκούλι Πάτρας.

Χάρτης Πανεπιστημιούπολης στο Κουκούλι:

<https://www.ece.uop.gr/wp-content/uploads/2020/07/map.pdf>

(Δέσποινα Τζήμου - 6946004687)

Πρέβεζα: (Ανδρέας Αθανασιάδης - δηλώσεις συμμετοχής: 6973240377). Τα προβλήματα διαλέγει ο Χάρης Φουγιαξής. Ο διαγωνισμός αναμένεται δυνατός αφού θα λάβουν μέρος οι περισσότεροι από τους ισχυρούς Έλληνες λύτες, χώρια οι ξένοι λύτες από Ρουμανία και Σλοβακία. Σπεύσατε!

Περισσότερα στοιχεία στην προκήρυξη:

<https://kallitexniko-skaki.blogspot.com/2025/08/21092025.html>

Κλασικά θέματα: Novotny

Η σύνθεση δεν έχει μόνο διαφορές με το ΟΤΒ σκάκι, αλλά και πολλές ομοιότητες που γεφυρώνουν τα δύο είδη. Μια πολύ θεμελιώδης σύνδεση είναι το γεγονός ότι τα **θέματα** που κυριαρχούν στα προβλήματα πολλές φορές είναι ταυτόσημα με αυτά που μπορεί κανείς δυνητικά να συναντήσει σε μια παρτίδα. Θέματα όπως ο κανόνας των 50 κινήσεων, η μπαταρία, το κάρφωμα/ξεκάρφωμα, το αντισάχ (crosscheck), η απομάκρυνση, το πατ, οι θυσίες, το πιρούνι, η παρεμβολή, το άνοιγμα/κλείσιμο γραμμής, το ματ με κάρφωμα (pin mate), η ήσυχη απειλή, το τσούγκζβανγκ (zugzwang), το μπλοκάρισμα τετραγώνου, το σούβλισμα, η κυριαρχία (domination), το τέμπο ή το τριγωνάκι (triangulation) συναντιούνται διαρκώς στα σκακιστικά προβλήματα. Μάλιστα στην σύνθεση όλα αυτά τα συστατικά -και πολλά ακόμα- βρίσκονται σε πληθώρα και αξιοποιούνται σε μέγιστο βαθμό από τον εκάστοτε συνθέτη, ώστε να παράξουν καλλιτεχνικό αποτέλεσμα, δηλαδή ομορφιά!

Πέρα όμως από τα κοινά θέματα, υπάρχουν και κάποια μέγιστου κάλλους που υπήρξαν προϊόν έμπνευσης, δημιουργήθηκαν δηλαδή από τους

συνθέτες και έχουν περισσότερη σχέση με την σύνθεση παρά με την παρτίδα, στην οποία πολύ σπάνια μπορεί κάποιος να τα συναντήσει. Συχνά πυκνά στα δελτία μας θα σας παρουσιάσουμε κάποιο από τα κλασικά και γοητευτικά αυτά θέματα του καλλιτεχνικού σκακιού. Σήμερα θα ξεκινήσουμε από το περίφημο **Novotny** (ή Nowotny-Νοβότνι).

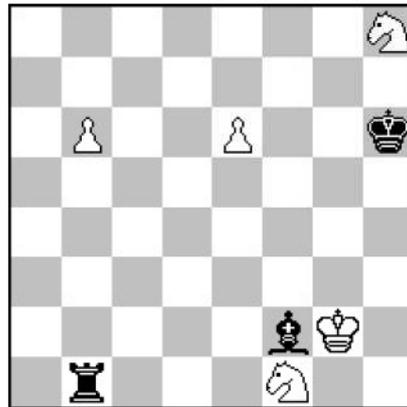
Ο... νονός του θέματος, ήταν ένας Τσέχος δικηγόρος του 19^{ου} αιώνα που ασχολήθηκε και με την σύνθεση (η YACPDB έχει 59 προβλήματατά του), ο **Antonin Novotny** (αυτός είναι στην φωτογραφία, όχι ο Σταμάτης Κόκοτας ☺). Το θέμα εισήχθη για πρώτη φορά το 1854, αν και το πρώτο πρόβλημα με Nowotny παρέμενε αβάφτιστο, αφού είχε ήδη φτιαχτεί 3 χρόνια νωρίτερα από τον H. Turton.

Τι είναι όμως ένα Novotny; **Είναι η παρεμβολή/θυσία ενός κομματιού σε ένα κρίσιμο τετράγωνο στο οποίο διασταυρώνονται οι γραμμές δράσης δύο αντίπαλων κομματιών.** Το κομμάτι που παρεμβάλλεται συνήθως είναι λευκό και τα γραμμικά κομμάτια που διασταυρώνουν τις γραμμές τους στο κρίσιμο τετράγωνο συνήθως είναι μαύρος πύργος και αξιωματικός, αλλά υπάρχουν και παραλλαγές.

Τι χρησιμότητα έχει ένα Novotny; Είναι απλό: κάθε μαύρο κομμάτι που κόβει στο κρίσιμο τετράγωνο κλείνει αυτόματα την γραμμή του άλλου δικού του κομματιού. Ας δούμε το θέμα σε μια σπουδή, για να το κατανοήσουμε πλήρως.

Ivan Šindler

Československý šach, 1953

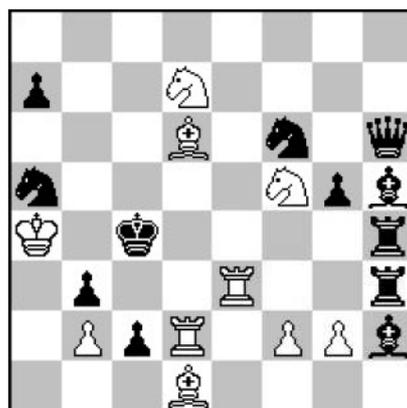
Τα λευκά παίζουν και κερδίζουν

1.e7 ♖e1 2.♞e3! Το πρώτο Νοβοτνυ. Κλείνει την κάθετο «e» και την διαγώνιο a7-g1 ταυτόχρονα. **2...♞xe3** (φορσέ) **3.b7! ♙g3** Επίσης φορσέ, αφού λόγω του Νοβοτνυ ο μαύρος αξιωματικός δεν έχει πια πρόσβαση στο a7 **4.♞f7+ ♚h5 5.♞e5!** Το δεύτερο Νοβοτνυ με τον δεύτερο ίππο στο σημείο που διασταυρώνεται η κάθετος «e» με την διαγώνιο του φου. Με ό,τι κι αν κόψει ο μαύρος, ο λευκός προάγει ανενόχλητος:
5...♙xe5 6.e8♚ +- ή 5...♞xe5 6.b8♚+-

Ας δούμε και ένα δεύτερο χαρακτηριστικό παράδειγμα, ένα δυάρι αυτήν την φορά (παίζουν τα λευκά και κάνουν ματ σε δύο κινήσεις), που μάλιστα μπήκε προς λύση στο περσινό πρωτάθλημα Σερβίας:

Michael Lipton

1st-2nd Comm., The Problemist, 1966

#2

Εδώ ο λευκός έχει στην διάθεσή του, όχι ένα ή δύο, αλλά εννιά (9!) Νοβοτνυ: 1.♞f3, 1.♞g3, 1.♙f4, 1.♙g3, 1.♞g3, 1.f3, 1.f4, 1.g3, 1.g4.

Τα οκτώ από αυτά (που ονομάζονται **δοκιμές**) αποτυγχάνουν και το ένα μόνο είναι το μονάκριβο **κλειδί!** Ποιο; Το αφήνουμε αναπάντητο για την ώρα, για την δική σας προπόνηση και ευχαρίστηση.

Είναι απαραίτητο να γνωρίζει κανείς τα ονόματα των θεμάτων στο καλλιτεχνικό σκάκι, ώστε να λύσει προβλήματα με επιτυχία; Όχι βέβαια. Ασφαλώς και μπορεί κάποιος να ανακαλύψει μια κίνηση Νοβοτνυ χωρίς ποτέ να έχει ακούσει γι' αυτό. Ωστόσο, όπως ισχύει σε όλα τα επιστημονικά πεδία έτσι και στο καλλιτεχνικό σκάκι, η ορολογία μάς βοηθάει στην κωδικοποίηση και άρα στην πιο γρήγορη αναγνώριση και στην βαθύτερη και ουσιαστικότερη κατανόηση των μοτίβων. Σε βάθος χρόνου η γνώση της ορολογίας μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη στον λύτη.

Και νέα διάκριση για τον Θέμη Αργυρακόπουλο

Σε συνθετικό διαγωνισμό της σκακιστικής στήλης της γερμανικής εφημερίδας LZ (στα helpmates) ο Θέμης έστειλε 3 προβλήματα και όλα διακρίθηκαν: 2^η εύφημη μνεία, 2^{ος} και 5^{ος} έπαινος. Εύγε!